

30.1.2015

KÖZLEMÉNY A KÉPVISELŐK RÉSZÉRE

Tárgy: Iлона Vinkler dán állampolgár által benyújtott 2099/2013. sz. petíció egy dániai részleges nyugdíjról

1. A petíció összefoglalása

A petíció benyújtója 1991-ben Dániába költözött, és ott dolgozott 2005-ig, amikor egy reumás betegség miatt mozgáskorlátozottá vált, és kénytelen volt nyugdíjba vonulni. Akkoriban mindössze 35 éves volt. Csak amikor már nyugdíjat kapott, akkor tudta meg, hogy mivel 15 éves korától 22 éves koráig Lengyelországban élt, nem jogosult a teljes összegre, hanem csak minimumnyugdíjra. A petíció hivatkozik az 1408/1971/EGK rendeletre és az azt módosító jogszabályra (592/2008/EK rendelet), valamint a 883/2004/EK rendeletre.

2. Elfogadhatóság

Elfogadhatónak nyilvánítva: 2014. augusztus 8. Tájékoztatás kérése a Bizottságtól (az eljárási szabályzat 216. cikkének (6) bekezdése szerint) megtörtént.

3. A Bizottságtól kapott válasz: 2015. január 30.

A Bizottság észrevételei

Az Európai Unió hatásköre a szociális biztonság terén korlátozott. Miként azt az Európai Bíróság is számos alkalommal megerősítette¹, a Szerződések a tagállami jogszabályok

¹ Lásd például az Emberi Jogok Európai Bírósága által a 41/84 sz. Pinna kontra Caisse d'allocations familiales de la Savoie ügyben 1986-ban hozott ítélet 16. cikkének 20. pontját; az

összehangolásáról és nem a harmonizációjáról rendelkeznek. Harmonizáció hiányában az uniós jog nem korlátozza a tagállamok szabadságát saját társadalombiztosítási rendszerük szervezése tekintetében. Az egyes tagállamok nemzeti jogalkotásának hatáskörébe tartozik annak megállapítása, hogy melyek a feltételei a társadalombiztosítási kedvezmények megadásának, valamint hogy e kedvezményeket mekkora összegben és milyen időszakban nyújtják – amennyiben e rendelkezések összhangban állnak az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetéstől való mentesség elvével. Ebből fakadóan az egyes tagállamok társadalombiztosítási rendszerei között a Szerződések által nem érintett, lényeges tartalmi és eljárási különbségek állnak fenn, következésképpen azon személyek jogai tekintetében is, akik különböző tagállamokban vállalnak munkát.

Az öregségi nyugdíjak és a rokkantsági ellátások terén a tagállamokban szokásos előírás, hogy az ellátási jogosultság megszerzése előtt egy bizonyos minimális – biztosítási, foglalkoztatási, önfoglalkoztatási vagy tartózkodási – időnek kell eltelnie. Ezért kulcsfontosságú elv, hogy amennyiben a polgár több tagállamban dolgozott, úgy az egyes időszakokat tömegesítsék.¹ Ez azt jelenti, hogy a tagállamnak az ellátási jogosultság fennállásának megállapításakor a szükséges mértékben figyelembe kell vennie azokat a biztosítási, foglalkoztatási, önfoglalkoztatási vagy tartózkodási időszakokat, amelyek egy másik tagállamban keletkeztek (amennyiben a saját területén keletkezett időszakok összege rövidebb, mint a jogosultság megállapításához szükséges előírt időszak).

Ugyanakkor azonban, az időszakok tömegesítésének elve nem jelent egyet azzal, hogy a valamely tagállamban keletkezett időszakokat egy másik tagállamban az igénylő javára megállapítandó összeg kiszámításakor is figyelembe kellene venni (azaz hogy egy tagállamnak ki kellene fizetnie a jogosultság összegét olyan időszakokra vonatkozóan is, amelyeket a kedvezményezett egy másik tagállamban, egy másik társadalombiztosítási szabályozási rendszer jogalanyaként töltött el). A feltevés ehelyett az, hogy valamely személy, aki egynél több tagállam társadalombiztosítási szabályozási rendszerének jogalánya volt, különböző juttatásokat kaphat az érintett tagállamok mindegyikétől. Ezt a juttatást azon időszak alapján számítják ki, amelyet az érintett személy az egyes adott területeken hatályos társadalombiztosítási rendszer jogalanyaként töltött el, ami úgy értendő, hogy minden tagállam a saját nemzeti jogszabályaival összhangban egy-egy megfelelő részarányú összeget folyósít az igényjogosult számára.

A Bizottság rendelkezésére álló információk szerint a dán jogban a nyugdíjjogosultság kiszámítása az érintett személy 15 éves kora és a nyugdíjba vonulása vagy rokkanttá válásának kezdete között állandó lakhelyen Dániában töltött évek száma alapján történik (függetlenül attól, hogy az érintett személy alkalmazásban állt-e, illetve hogy fizetett-e adót ebben az időszakban). A rokkantsági juttatásra vonatkozó dán jogszabályok úgy

---

Emberi Jogok Európai Bírósága által a C-340/94 sz. de Jaeck kontra Staatssecretaris van Financiën ügyben 1996-ban hozott ítélet 18. pontját; az Emberi Jogok Európai Bírósága által az I-635 sz. Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants kontra Hervein de Jaeck ügyben 1997-ben hozott ítélet 16. pontját.

¹ Megjegyzendő, hogy a rokkantsági ellátásokra az ún. „A” típusú jogszabályok alapján különböző szabályok vonatkoznak, amelyek értelmében a rokkantsági ellátás összege független a biztosítási időszaktól vagy a lakóhelytől; e jogszabályokat kifejezetten említi a 883/2004/EK rendelet VI. melléklete (lásd a rendelet 44. cikkének (1) bekezdését). Mivel a 883/2004/EK rendelet VI. melléklete semmilyen bejegyzést nem tartalmaz Dániára nézve, ezért ebben az esetben nem alkalmazandó.

rendelkeznek, hogy a tizenöt éves koruk és rokkanttá válásuk kezdete között eltelt időszak legalább négyötöd részét állandó lakhelyen Dániában töltött személyek a dán jogszabályok által meghatározott rokkantsági nyugdíj teljes összegére jogosultak. Azok a személyek, akik ennél rövidebb időszakban rendelkeztek Dániában állandó lakhellyel, a teljes összeg részarányos hányadát kapják. E részarány kiszámítása úgy történik, hogy az érintett személy 15 éves kora és rokkantságának kezdete között Dániában állandó lakhelyen ténylegesen eltöltött időszakot elosztják az érintett személy 15 éves kora és rokkantságának kezdete között eltelt teljes időtartam négyötödével. A petíció benyújtójának esetében ez azt jelenti, hogy a teljes rokkantsági nyugdíj 32/40-ed részét kapja meg, ami amiatt van így, mert 15 és 35 éves kora (rokkantsági nyugdíjra jogosultságának kezdete) között hét évet Lengyelországban töltött. Ez összhangban áll az uniós szociális biztonsági rendszerek koordinációja terén a rokkantsági ellátásokkal kapcsolatban fent ismertetett elvekkel, közöttük a jogosultsági időszakok összesítésének elvével.

További információk hiányában nehéz magyarázatot adni arra, hogy az igényjogosult miért utasította vissza a Lengyelországból folyósítandó részarányos rokkantsági nyugdíjat. A Bizottság rendelkezésére álló információk szerint a lengyel jogszabályok úgy rendelkeznek, hogy a rokkantsági nyugdíj (*renta z tytułu niezdolności do pracy*) olyan személynek folyósítandó, aki egészségi állapota miatt részben vagy teljesen képtelen bármely keresőképes állás betöltésére. Egy ilyen személynek továbbá bizonyítékot kell tudniuk szolgáltatni arra, hogy betöltötték a fedezethez előírt szükséges biztosítási időszakot, tekintetbe véve egyrészt a hozzájárulási és a hozzájáruláson nélküli időszakokat (öt év az olyan személy esetében, akinek rokkantsága 30. életévének betöltését követően keletkezett), másrészt a munkaképtelenséget a jogszabályokban pontosan meghatározott időszakok folyamán, azaz társadalombiztosítási, alkalmazási, munkanélküliségi ellátási, társadalombiztosítási ellátási (betegségi vagy gondozási) időszakban, illetve nem később, mint 18 hónappal ezen időszakok végét követően. Mint azt fentebb is említettük, a tömegesítés elve szerint az illetékes tagállamnak az ellátási jogosultság fennállásának megállapításakor a jogosultsághoz előírt időszak teljesüléséhez szükséges mértékben figyelembe kell vennie azokat a biztosítási, foglalkoztatási, önfoglalkoztatási vagy tartózkodási időszakokat, amelyek egy másik tagállamban keletkeztek. A tényekkel kapcsolatos egyenlő bánásmód elve szerint elvárás az is, hogy az illetékes tagállamnak, amelynek jogszabályai bizonyos tényekhez vagy történésekhez joghatásokat kapcsolnak, ugyanúgy figyelembe kell vennie azokat a hasonló tényeket vagy történéseket, amelyek bármely más tagállamban keletkeztek, mintha azok a saját területén keletkeztek volna. Elvileg tehát a petíció benyújtója jogosultnak nyilvánítható a lengyel rokkantsági nyugdíjra, amelyet a jogosultságra okot adó lengyelországi tartózkodása ideje alapján kell részarányosan kiszámolni. Lehetséges azonban, hogy a gyakorlatban a petíció benyújtója a jogosultságra okot adó semmilyen hozzájárulási vagy hozzájáruláson kívüli biztosítási időszakkal sem rendelkezik Lengyelországban, és ezért jogosultsága sincsen. A petíció benyújtója további részletes tájékoztatást kaphat a lengyel hatóságoktól azzal kapcsolatban, miért értékelték úgy, hogy nem tarthat igényt rokkantsági nyugdíjra.

A petíció benyújtója esetleg jogosult lehet az aktív szociálpolitikáról szóló dán törvény (*lov om aktiv socialpolitik*) 270. paragrafusával összhangban folyósítandó kiegészítő juttatásra, amennyiben nyugdíja a "kezdeti segély" (*starthjaelp*), vagy a "készpénzbeni támogatás" (*kontanthjaelp*) szintje alatt van. E kiegészítő juttatásra való jogosultság ahhoz a feltételhez kötött, hogy a kérelmező a legutóbbi nyolc évből összesen hét éven át állandó lakhellyel rendelkezett Dániában, valamint rendszeres foglalkoztatásban állt Dániában egy olyan

időszak folyamán, amelynek összessége a legutóbbi nyolc év folyamán két és fél év teljes időben történő foglalkoztatásnak felel meg. A petíció által rendelkezésre bocsátott információk alapján nem állapítható meg, hogy teljesíti-e a kiegészítő juttatás folyósításához előírt feltételeket.

A petíció benyújtója azt is felpanaszolja, hogy rokkantsági nyugdíját végül öregségi nyugdíjjá alakították át, aminek kiszámítását a dán hatóságok ugyanazon részarányos alapon végezték el, mint rokkantsági nyugdíjának kiszámításakor. A petíció benyújtója úgy véli, hogy a számítási módszer igazságtalan, mert azon a napon, amikor öregségi nyugdíjkorhatárát eléri, már 45 Dániában töltött év lesz mögötte, ami meghaladja a teljes nyugdíj folyósításához szükséges 40 évet. Felteszi a kérdést, miért nem veszik figyelembe Dániában töltött további éveit, miközben rokkantsági nyugdíját pedig nem veszik figyelembe öregségi nyugdíjának kiszámításakor. Miként azt a fentiekben említettük, harmonizáció hiányában az uniós jog nem korlátozza a tagállamok szabadságát a társadalombiztosítási kedvezmények megadásához szükséges feltételek részletes előírása tekintetében, sem abban, hogy e kedvezményeket mekkora összegben és milyen időszakban nyújtják, amennyiben e rendelkezések összhangban állnak az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetéstől való mentesség elvével. A rokkantsági nyugdíj öregségi nyugdíjjá konvertálására vonatkozó dán jogszabályok tehát összeegyeztethetők az uniós joggal.

A petíció benyújtója nem fejt ki azokat az okokat, amelyek alapján úgy tekinti, hogy a Dániában foganatosított intézkedések megsértik a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló 79/7/EGK irányelvet, ezért e tekintetben felvetett agggodalmaira válaszolni nem lehetséges.

Összegzés

Tekintettel az öregségi és rokkantsági nyugdíjak terén az európai jogszabályok által rögzített koordinációs elvekre, a petíció benyújtójának az a panasza, hogy teljes rokkantsági nyugdíjat kellene kapnia, nem állja meg a helyét. Ezen kívül, a rendelkezésére bocsátott információk alapján a Bizottság nem állapíthatja meg, hogy bármely módon megsértették volna a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló 79/7/EGK irányelvet.